

Cap a un escenari apassionant

El panorama polític català s'ha escalfat: apareixen oliveres pertot arreu, els partits viuen sotragades intenses i tothom intenta definir en què consistirà el 'postpujolisme'. El canvi planteja nombrosos interrogants: Jordi Sànchez intenta treure'n l'entrellat.

Ahores d'ara cap formació política catalana pot amagar l'existència de forts corrents que amb major o menor intensitat amenacen la seva estabilitat. La sensació, després d'aquesta tardor políticament tan calenta, és que el mapa polític català es troba en un procés de convulsió profunda i de conseqüències fins a cert punt imprevisibles.

Els motius que poden explicar aquest encadenament de sotragades en tots els partits són certament múltiples. Dos, però, poden ser destacats com a més rellevants. El primer és la sensació, especialment arrelada en els partits de l'oposició, provocada després de les eleccions del 19 de novembre segons la qual Catalunya es troba a les portes de tancar l'etapa política iniciada el 1980. Entre d'altres conseqüències, aquesta sensació ha provocat en l'interior dels partits que alguns facin conspiracions i operacions estratègiques per situar-se en bona posició en la nova etapa, allò que popularment s'anomena postpujolisme. I ja se sap que quan hi ha pugnes per cadires el soroll pot ser esfereïdor. El segon motiu tindria

l'origen en raons més ideològiques. Això s'ha manifestat en fortes discrepàncies polítiques entre amplis sectors de militants i els respectius nuclis de direcció. La llunyania d'una propera cita amb els electors i la sensació dels militants de tots els partits que el soroll era un fenomen generalitzat, és a dir, no exclusiu del seu partit, va provocar molt possiblement una crescuda de la tensió congressual en cada una de les formacions polítiques. Dit en altres paraules: els conflictes dels altres partits permetia creure als mitjans de cada partit que el soroll passaria més desapercbut. Sense anar més lluny estic convençut que el precedent més o menys sorollós dels processos congressuals de PP, ERC, PSC i IC, va esponsorar Unió a plantejar amb claredat la seva

posició en temes on la seva discrepància amb CDC era més que evident. Sigui com sigui els resultats d'aquesta tardor política són inequívocs: Catalunya es prepara per entrar en una nova etapa. D'entrada ja disposem d'un relleu en alguns dels noms que han protagonitzat en primera persona la vida política del país. Però deixant aquestes qüestions més

centrades en el lideratge, pot ser interessant plantejar algunes hipòtesis sobre els escenaris de futur.

D'entrada crec que es pot afirmar que difícilment Catalunya repetirà noves majories absolutes. El darrer cicle electoral –municipals 95, Parlament 95 i generals 96– consolida una tendència a fer visible en el mapa polític un major pluralisme. I això, en un sistema proporcional com el nostre, significa una existència difícil, per no dir incompatible, amb les majories absolutes. Contràriament al que alguns poden pensar, aquesta és una bona notícia en la mesura que refresca, oxigena i activa el sistema polític. I òbviament l'increment de pluralisme reflecteix molt millor la realitat social del nostre país –amb con-

"Difícilment Catalunya repetirà noves majories absolutes. El darrer cicle electoral consolida una tendència a fer visible en el mapa polític un major pluralisme."

tradicions incloses–. Electoralment es fa difícil, però, pensar en una desfeta electoral de Convergència i Unió. La coalició liderada per Jordi Pujol té una franja fidel d'electors que es mou al voltant dels 800.000 votants i amb unes quotes en algunes de les últimes eleccions a l'entorn d'1.300.000 ciutadans. Per tant i malgrat que pot continuar el retrocés iniciat els últims anys, Jordi Pujol continua encara assegurant a CiU una victòria clara. Precisament aquesta afirmació em fa pensar que malgrat les discrepàncies sorgides en aquesta coalició, la sang no arribarà al riu. En un escenari de futur immediat aposto per una distensió en la relació entre UDC i CDC. L'objectiu de Josep A. Duran i Lleida i d'Unió ja s'ha aconseguit: que l'opinió pública

ARXIU / CARMÉ PUÉRTOLAS

vegi l'existència d'un partit, Unió Democràtica de Catalunya, amb entitat i personalitat pròpia i decidit a no doblegar-se davant ningú. El gest del vintè congrés d'UDC ha estat prou clar. En qualsevol cas les conseqüències d'ordre pràctic no les podem veure fins que Jordi Pujol abandoni el liderat de la coalició.

Pel que fa als partits de l'oposició progressista (PSC, IC i ERC), l'escenari és, si cal, encara més incert. Les tres forces es troben davant de situacions complicades, encara que per motius diferents. Sens dubte el PSC és el partit que haurà d'afrontar més dificultats en el seu futur. D'entrada els socialistes tenen pendent un procés de regeneració que, com està demostrat, pot provocar no pocs incidents. La paradoxa d'aquest partit és que els líders que l'opinió pública més valora són fortament castigats i qüestionats internament. Es el cas de Maragall, qui només obté un 64% de suport en el darrer congrés del partit. Avui en el Partit dels Socialistes de Catalunya conviuen tres nuclis amb capacitat d'intervenció pública i amb propostes polítiques entre ells prou divergents: Maragall, Obiols i els anomenats capitans. De tots tres, però, Maragall és la peça

clau. Tot indica, però, que Maragall no té intenció de precipitar-se. En qualsevol cas sembla decidit a impulsar un entorn d'homages i dones catalanistes i de progrés, al marge d'obediències partidistes. M'atreveria a dir que de l'èxit o el fracàs d'aquesta operació dependrà la decisió política final d'en Pasqual Maragall, i per tant del PSC.

Iniciativa per Catalunya, conscient de la situació política del país, ha iniciat el que possiblement és l'únic camí coherent: la defensa d'un espai nacional i de progrés comú a les forces d'esquerra de Catalunya i el progressiu distanciament —definitiu?— de Julio Anguita. Aquesta decisió pot provocar l'aparició de grups neocomunistes al marge d'IC i disposats a fer allò que Anguita dicti des de Madrid. Numèricament seran poc importants, però la realitat electoral d'IC tampoc no li permet gaires alegries. En qualsevol cas la direcció actual d'IC va obtenir en el darrer congrés un mandat molt clar per avançar en la línia anteriorment apuntada. L'experiència d'IC i la solidesa i coherència del discurs de Ribó permeten pensar que el possible xarampió d'una ruptura no tindrà més conseqüències negatives que les imprescindibles en una escissió de sectors socialment molt minoritaris.

ERC ja ha vist les conseqüències d'una escissió. Certament peculiar, ja que va ser protagonitzada pel mateix Colom. La peculiaritat, però, no treu gravetat. No és aquí, però, el lloc de fer consideracions

"Els mesos i anys vinents seran positivament molt interessants. Veurem una major compenetració de la majoria de forces polítiques a Catalunya per incrementar l'autogovern."

ètiques i polítiques sobre els escindits, tot i que de motius no en falten. De moment ERC ha superat positivament l'etapa congressual. El seu futur, però, continua sota una certa incertesa. En primer lloc ERC hauria d'allunyar el fantasma històric de la disgregació interna. En segon lloc la direcció d'ERC ha de trobar l'equilibri entre l'oportunitat històrica d'impulsar un ampli espai nacional de progrés i la necessitat d'autoafirmar-se com a opció sobirana. Si diluir-se seria un suïcidi, renunciar a l'impuls del diàleg i la col·laboració amb altres forces socials i polítiques per consolidar un espai de progrés i nacional seria un greu error estratègic.

Els mesos i anys vinents seran positivament molt interessants. Les circumstàncies marcaran l'existència de majors intercanvis i col·laboracions entre les diverses forces polítiques. Per un costat l'aproximació entre els partits i els sectors progressistes es consolidarà i no és desgavellat pensar que això generarà noves dinàmiques socials de conseqüències polítiques importants. Per un altre costat també veurem una major compenetració de la majoria de forces polítiques a Catalunya per incrementar l'autogovern. En resum, no sé quantes oliveres veurem, ni de quins colors o dimensions seran. En qualsevol cas l'escenari sembla potenciar-les. Els propers anys poden ser políticament apassionants. Que la realitat no ens desmenteixi!

Pasqual Maragall. Els líders més valorats per l'opinió pública, com l'ex-alcalde de Barcelona, són fortament castigats i qüestionats dins el PSC.

Jordi Sánchez